

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 60 0 Ps 030261 21 Rev
Banjaluka, 09.02.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca K-U. K.-u.H.-d.-G., V., R.A., zastupan po punomoćnicima Đ.S. i D.L., advokatima u Zajedničkoj advokatskoj kancelariji Đ. iz D., protiv tuženog K.-U.P. d.o.o. D., zastupan po zamjeniku direktora S.S. i punomoćniku R.N., advokatu iz D., radi predaje stvari u posjed, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 030261 21 Pž 2 od 08.09.2021. godine, na sjednici održanoj dana 09.02.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60 0 Ps 030261 21 Ps od 11.06.2021. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev i odlučeno:

I Raskidaju se Ugovor o zakupu od 24.04.2017. godine i Anex Ugovora o zakupu od 01.04.2019. godine, Ugovor o zakupu od 24.04.2017. godine i Anex Ugovora o zakupu od 01.04.2019. godine, Ugovor o zakupu od 12.06.2017. godine, Ugovor o zakupu od 04.05.2020. godine i Ugovor o zakupu od 08.03.2018. godine, zaključeni između tužioca K.U.K.- u.H.-d.-G., kao zakupodavca i tuženog K.-U.P. d.o.o., kao zakupoprimca, pa je tužilac ovlašćen da predmet zakupa preuzme u posjed i slobodno raspolaganje, a tuženi je dužan tužiocu predati u posjed i slobodno raspolaganje i to:

- D. EA68 (EXT 000803)
- D.EA68 (EXT 000841)
- E. EA60-280 D (S/N V.../AA)
- P.p. G.V. 45/80V...

II Tuženi K.-U.P. d.o.o. D., dužan je tužiocu K.-U.K.-u.H.-d.-G., predati u posjed i slobodno raspolaganje mašine i to:

- D. EA68 (EXT 000895)
- E. A... EA48 M...

- E. A... EA48 M...

- E. A. EA48 M..., a tužilac je ovlašten iste preuzeti u posjed i slobodno raspolaganje.

III Odbija se tužilac K.-U.K.-u.H.-d.-G., sa dijelom tužbenog zahtjeva, kojim je tražio da mu tuženi K.-U.P. d.o.o. D., po osnovu zakupa preda u posjed i slobodno raspolaganje i to:

- C. g.

- C. -E. -30-18, kao neosnovanim i nedokazanim.

IV Tuženi K.-U.P. d.o.o. D., dužan je tužiocu K.-U.K.-u.H.-d.-G., predati u posjed i slobodno raspolaganje mašine, opremu i alate pobrojane od broja 1, do broja 549, a tužilac je ovlašten da iste preuzme u posjed i slobodno raspolaganje.

V Odbija se tužilac K.-U.K.-u.H.-d.-G., sa dijelom tužbenog zahtjeva, kojim je tražio da mu tuženi K.-U.P. d.o.o. D., preda u posjed i slobodno raspolaganje mašine, opremu i alate navedene u Prilogu 1, uz Ugovor o zalogu od 08.07.2020. godine, pobrojane od broja 1. do broja 222.

VI Tuženi K.-U.P. d.o.o. D., dužan je tužiocu K.-U.K.-u.H.-d.-G., na ime nadoknade parničnih troškova isplatiti iznos od 34.065,03 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na parnične troškove, počev od 11.06.2021. godine, kao dana donošenja presude, do konačne isplate, sve naprijed navedeno u roku od 30 dana, računajući od dana donošenja ove presude.

VII Odbija se tužilac K.-U.K.-u.H.-d.-G., sa traženim parničnim troškovima preko dosuđenog iznosa (34.065,03 KM), do traženog iznosa od 45.399,53 KM.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 60 0 Ps 030261 21 PŽ 2 od 08.09.2021. godine žalba tuženog je odbijena i presuda Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60 0 Ps 030261 21 Ps od 11.06.2021. godine, u pobijanom usvajajućem dijelu (stav I, II, IV i VI izreke) potvrđena.

Odbijeni su zahtjevi parničnih stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka, kao neosnovani.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se raskinu: Ugovor o zakupu od 24.04.2017. godine i Anex ugovora o zakupu od 01.04.2019. godine, Ugovor o zakupu od 24.04.2017. godine i Anex ugovora o zakupu od 01.04.2019. godine, Ugovor o zakupu od 12.06.2017. godine, Ugovor o zakupu od 04.05.2020. godine i Ugovor o zakupu od 08.03.2018. godine, zaključeni između tužioca K.-U.K.-u.H.-d.-G., kao zakupodavca i tuženog K.-U. P. d.o.o. D., kao zakupoprimga, da je tužilac ovlašten da predmet zakupa preuzme u posjed i slobodno raspolaganje, a tuženi dužan tužiocu predati u posjed i slobodno raspolaganje i to pobrojane stvari u tužbi od rednog broja 1 do rednog broja 10, te da mu preda u posjed i slobodno raspolaganje

mašine, opremu i alate navedene u Prilogu 1. uz Ugovor o zalogu od 08.07.2020. godine, pobrojane u tužbi od rednog broja 1 do rednog broja 771, uz naknadu troškova postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da tuženi nije osporio da je tužilac vlasnik mašina za koje je navedeno da su predmet zakupa i da je prema Inventarskom broju ukupna vrijednost predmeta zakupa na dan 30.06.2020. godine, iznosila 769.240,65 KM; da je predmet Ugovora o zakupu od 04.05.2020. godine, mašina D. EA68 (EXT 000803) i prema Tehničkom vještačenju iz predmeta broj: 60 0 Ip 030261 21 Mo od 24.02.2021. godine, predmet zakupa je identifikovan; da je predmet Ugovora o zakupu od 08.03.2018. godine, mašina D. EA68 (EXT 000895), a prema Tehničkom vještačenju predmet zakupa nije identifikovan; da je predmet Ugovora o zakupu od 12.06.2017. godine, mašina D. EA68 (EXT 000841) i prema Tehničkom vještačenju predmet zakupa je identifikovan; da je predmet Ugovora o zakupu od 24.04.2017. godine i Aneksa Ugovora o zakupu od 29.03.2017. godine, zaključen 01.04.2019. godine, mašina E. EA60-280 D (S/N V.../AA) i prema Tehničkom vještačenju predmet zakupa je identifikovan; da je predmet Ugovora o zakupu od 24.04.2017. godine i Aneksa Ugovora o zakupu od 29.03.2017. godine, zaključen 01.04.2019. godine, mašina P.p.G. V. 45/80... i prema Tehničkom vještačenju predmet zakupa je identifikovan; da su tužilac i tuženi ugovorili trajanje zakupa 48 mjeseci, računajući od prvog mjeseca u kome slijedi predaja predmeta ugovora, da datum predaje nije dokazan, pa nije utvrđeno da li je rok na koji su ugovori zaključeni istekao; da tuženi nije osporio da je predmet zakupa tužilac predao tuženom na korištenje, da su mašine, čija se predaja traži, prema Tehničkom vještačenju pronađene u poslovnim prostorijama tuženog i identifikovane; da je tužilac kao razlog zbog koga traži raskid navedenih ugovora o zakupu naveo da tuženi nije plaćao ugovorenu zakupninu; da je tužilac svoju ugovornu obavezu ispunio i mašine predao tuženom na korištenje, da tuženi nije osporio ugovorenu visinu zakupnine, niti dokazao da je tužiocu plaćao istu; da je sa danom 31.08.2020. godine, prema poslovnim knjigama tužioca, dug tuženog prema tužiocu iznosio 1.618.558,51 Eura (3.165.625,29 KM) i da se po strukturi ovaj dug odnosi na 735.000,00 Eura (1.437.535,05 KM) po osnovu datog zajma na ime Ugovora o zajmu od 02.01.2020. godine, po osnovu fakturisanja robe iznos od 252.727,14 Eura (494.291,32 KM), koji je korigovan potraživanjem tužioca od tuženog za iznos od 1.136.285,65 Eura (2.222.381,56 KM); da je sa danom 31.08.2020. godine, prema poslovnim knjigama tuženog, dug tuženog prema tužiocu iznosio 1.618.563,23 Eura (3.165.634,52 KM), po strukturi ovaj dug se odnosi na primljeni zajam od 1.437.535,05 KM, te po osnovu fakturisanja robe iznos od 3.165.630,72 KM, koji se koriguje potraživanjem od kupca - tužioca za 1.437.535,05 KM; da između knjigovodstvenog evidentiranja duga tuženog prema tužiocu postoji neznatno odstupanje od 4,72 Eura (9,23 KM); da je 16.10.2020. godine tuženi dao tužiocu pismenu Saglasnost za zadržavanje u vlasništvu predmeta zaloga (dalje: Saglasnost) zbog neizmirenih obaveza po osnovu ugovora o zajmu od 02.01.2020. godine i ugovora o kupoprodaji od 11.06.2019. godine na način da se zasnivanjem prava vlasništva na založenim pokretnim stvarima u korist tužioca u potpunosti izmiruje dug tuženog iz ugovora o zajmu od 02.01.2020. godine, dok se dug iz ugovora o kupoprodaji od 11.06.2019. godine izmiruje djelimično u iznosu od 190.288,57 Eura; da je po dobijenoj Saglasnosti od strane tuženog, tužilac u svojim poslovnim knjigama umanjio dug tuženog po osnovu Ugovora o zajmu za iznos od 735.000,00 Eura i dio duga nastao po osnovu Ugovora o kupoprodaji robe od 11.06.2019. godine, za iznos od 190.288,57 Eura i nakon toga na kontu 2207, tj. 30786 (odložni prihod po osnovu povrata zajma) iznosi 0,00 Eura, a na kontu 20260, tj. 4210 (operativni prihod po osnovu potraživanja od inozemne prodaje) iznosi 1.317.973,93 Eura (2.577.732,95 KM).

Takođe, prvostepeni sud utvrđuje da su tužilac kao prodavac i tuženi kao kupac zaključili Ugovor o kupoprodaji robe dana 11.06.2019. godine, zaključen na period od dvije godine, kojim su parnične stranke ugovorile da će u svrhu obezbjeđenja plaćanja računa i cijene po tom ugovoru zaključiti i poseban Ugovor o zalogu pokretnih stvari (alata, sitnog inventara i mašina), koji se nalaze u vlasništvu tuženog - kupca a u korist tužioca – prodavca; da je Ugovorom o zalogu, zaključenim 08.07.2020. godine tuženi, kao zalagodavac, založio pokretnu imovinu koja je navedena u Prilogu 1 Ugovora u korist tužioca, kao zalogoprimca, na ime obezbjeđenja potraživanja tužioca koja proističu iz Ugovora o kupoprodaji i Ugovora o zajmu, ali i svih drugih potraživanja tužioca iz međusobnih poslovnih odnosa (član 1. ugovora); da je vještak ekonomske struke u nalazu i mišljenju utvrdio da je u periodu 2019. godina - 2020. godina, kada se saberu dugovni i potražni odnosi, tuženi uvijek bio dužan tužiocu i da ovu činjenicu parnične stranke nisu sporile, niti su dokazale suprotno; da je tužilac ispunio svoju obavezu iz Ugovora o zajmu, tako što je tuženom u cjelosti isplatio ugovoreni iznos zajma u ratama, kako je to ugovoreno i Ugovor o zajmu je realizovan, da je tuženi preknjižio iznose uplaćene na ime zajma, iako do zaključenja ročišta za glavnu raspravu, Ugovor o zajmu nije bio raskinut, niti je poništen, a prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke sa danom 31.03.2020. godine, u računovodstvu tužioca i tuženog knjižena je kompenzacija broj: 03, u vrijednosti 3.037.933,04 KM, čiji predmet zatvaranja su, između ostalog bili predmetni računi, što je tuženom bilo poznato kroz knjigovodstveno evidentiranje kompenzacije, da je Ugovor o zajmu bio relevantna knjigovodstvena isprava za knjiženje predmetnih uplata; da tuženi nije argumentovano obrazložio razloge zbog kojih predmetni Ugovor nije dostavio preduzetniku kome je povjerio vođenje poslovnih knjiga, da je potraživanje tužioca po Ugovoru o zajmu i dio potraživanja po prodaji namireno iz stvari koje su bile predmet zaloga, potvrđeno je na osnovu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, da je po dobijanju Saglasnosti za zadržavanje predmeta zaloga od 16.10.2020. godine, tužilac u svojim poslovnim knjigama umanjio dug tuženog i to po Ugovoru o zajmu od 02.01.2020. godine, u cijelosti.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je pozivom na odredbe člana 2. stav 1. i 2, člana 53. stav 2, člana 123. stav 1, člana 126. i člana 60. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), člana 17, člana 124, člana 103, člana 132. stav 2. i člana 12. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO), člana 126, i člana 127. Zakona o stvarnim pravima („Sl. glasnik RS“, broj 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 107/19, u daljem tekstu: ZSP), člana 26. stav 3. i 4, člana 30, člana 132. stav 1. tačka k) Zakona o privrednim društvima Republike Srpske („Sl. glasnik RS“, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13 i 100/17, dalje: ZPD), člana 8. stav 1. i člana 9. Zakona o računovodstvu i revizije Republike Srpske („Sl. glasnik RS“, broj 95/15 i 78/20), člana 4, člana 7. i člana 19. Zakona o deviznom poslovanju Republike Srpske („Sl. glasnik RS“, broj 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18), te člana 25, člana 26, člana 33. Okvirnog Zakona o zalozima („Službeni glasnik BiH“ broj 28/04 i 54/04), odlučio kao u izreci prvostepene presude.

Obrazložio je da su ispunjeni zakonom propisani uslovi da se navedeni ugovori i aneksi ugovora o zakupu raskinu i u tom dijelu je usvojio tužbeni zahtjev tužioca, kao i zahtjev da tuženi vrati tužiocu ono što mu je dao u zakup, pa je obavezao tuženog da tužiocu vrati predmete zakupa kako je navedeno u tački I i II izreke presude. Kako je tužilac po osnovu zakupa tražio predaju u

posjed i mašine C.g. i E.-C.-E.-30-18, koje mašine, prema Tehničkom vještačenju nisu pronađene u poslovnim prostorijama tuženog zbog čega nisu bile identifikovane, u tom dijelu je odbio tužbeni zahtjev kako je navedeno u tački III izreke presude.

Pored toga, prvostepeni sud nalazi neosnovanim prigovore tuženog da je trebalo ovu parnicu prekinuti do završetka parnice pred Okružnim privrednim sudom u Banjaluci u predmetu broj: 57 0 Ps 134109 20 Ps u kojoj je tuženi tražio utvrđenje ništavosti ugovora o zalozi, zbog toga što su potpisani suprotno ovlaštenjima prokuriste navedenim u sudskom registru i da prokurista potpisuje punim imenom i prezimenom, cijeneći da se u toj drugoj parnici ne vodi postupak za utvrđivanje prava vlasništva na mašinama, koje su predmet postupka kod ovog suda, u kome je utvrđeno da je potpisivanjem Saglasnosti od 16.10.2020. godine koju je tuženi dao u zakonom dozvoljenoj formi, tužilac postao vlasnik mašina koje su bile predmet Ugovora o zalogu.

Prigovore tuženog vezano za ovlaštenja za potpisivanje ugovora po prokuristi K.M., prvostepeni sud nalazi neosnovanim, cijeneći da je prokura punomoćje čija je sadržina određena Zakonom o privrednim društvima Republike Srpske, prema kome je riječ o najširem punomoćju, da se ovlaštenja iz prokure ne mogu ograničiti i da se prokura ne može dati na određeno vrijeme, niti se može vezati za određene uslove.

Pored toga, prvostepeni sud zaključuje da u ovom postupku tuženi nije dokazao postojanje razloga za ništavost Ugovora o zalozi, Ugovora o zajmu od 02.01.2020. godine i Ugovora o kupoprodaji od 11.06.2019. godine, jer ni jedan od dokaza ne upućuje na razloge za ništavost navedenih ugovora propisane odredbom člana 103. ZOO, pogotovo što je Ugovor o zalogu upisan kod nadležnog registra, što upućuje na zakonitost takvog ugovora, posebno kada se ima u vidu koji uslovi trebaju biti ispunjeni za registraciju zaloga, prema Okvirnom zakonu o zalozima.

Prvostepeni sud zaključuje da, čak i da Ugovor o zalogu nije bio zaključen, pravo je ugovornih strana da postignu sporazum o načinu izmirenja obaveza, pa ukoliko je zajmodavac saglasan, nije protivno zakonu da zajmoprimac vrati zajam predajom stvari, umjesto povrata novčanog iznosa, da tuženi nije dokazao da je na mašinama navedenim u Prilogu broj 1, bilo upisano drugo založno pravo kod Registra zaloga, niti je dokazao da bilo koje drugo fizičko ili pravno lice ima pravo prvenstva namirenja na istim, pa da prigovor tuženog da se radi o postupanju protivnom zakonu, nije osnovano.

Cijeneći da je tužilac dokazao da je prije podnošenja tužbe stekao pravo vlasništva na mašinama bliže opisanim u Prilogu broj 1. Ugovora o zalogu, prvostepeni sud nalazi da je dokazao da su ispunjeni uslovi da traži predaju u posjed istih. U Prilogu broj 1. uz Ugovor o zalogu, navedena je ukupna vrijednost mašina na dan 30.06.2020. godine, u visini od 1.668.774,40 KM, za sve mašine pobrojane u Prilogu od broja 1 do broja 771, a prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, a po u knjigovodstvu provedenoj Saglasnosti od 16.10.2020. godine, tužilac je umanjio dug tuženog u cjelosti za iznos zajma i za dio potraživanja po prodaji, ukupno 925.288,57 Eura, što znači da je tužilac prilikom rasknjiženja duga tuženog, računao vrijednost svih mašina (1 do 771) navedenih u Prilogu broj 1, sa stanjem i vrijednosti kako je to navedeno u Prilogu, što je povoljnije za tuženog.

Budući da prema Tehničkom vještačenju i zapisnicima sudskog izvršioca, od mašina navedenih u Prilogu broj 1. Ugovora o zalogu, su identifikovane one od broja 1, do broja 549, dok ostale nisu pronađene u poslovnim prostorijama tuženog, niti su identifikovane, prvostepeni

sud je obavezao tuženog da mašine - stvari navedene od broja 1, do broja 549 preda u posjed i slobodno raspolaganje tužiocu, jer je od potpisivanja Saglasnosti tuženi navedene mašine držao bez valjanog pravnog osnova, izgubivši pravo vlasništva na istim, tako da je osnov državine otpao prije podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari.

Slijedom toga, prvostepeni sud zaključuje da je tuženi kao držalac stvari (bez obzira da li se radi o samostalnom ili nesamostalnom držaocu) pasivno legitimisan da iste preda tužiocu, koje stvari - mašine su u postupku koji se vodio kod tog suda, predate na čuvanje trećem (M. – K. d.o.o. D.).

Polazeći od utvrđenja da poređenjem spiska mašina iz Priloga broj 1. uz Ugovor o zalogu i spiska mašina iz Tehničkog vještačenja, prilikom identifikacije i predaje na čuvanje trećem, u državini tuženog nisu pronađene, niti su predate na čuvanje ukupno 222 mašine, označene od broja 1, do broja 222, prvostepeni sud zaključuje da naprijed navedene mašine, nisu bile u državini tuženog, niti je tužilac na drugi način dokazao da se iste nalaze u državini tuženog, te je u ovom dijelu odbio tužbeni zahtjev, kako je navedeno u stavu V izreke presude.

Drugostepeni sud je žalbu tuženog odbio i prvostepenu presudu u pobijanom usvajajućem dijelu potvrdio, temeljem odredbe člana 226. ZPP.

Revizija nije osnovana.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepeni sudovi slijedi da su tužilac i tuženi bili u poslovnom odnosu koji se sastojao od prodaje robe od strane tužioca tuženom i to: sirovina i materijala potrebnih za proizvodnju PVC profila, pomoćnog materijala, rezervnih dijelova i ostale robe, koji je trajao duže vrijeme, u kontinuitetu, da bi dana 11.06.2019. godine zaključili Ugovor o kupoprodaji robe.

Tužilac je sa tuženim zaključio i Ugovore o zakupu i to 04.05.2020, 08.03.2018, 12.06.2017, 24.04.2017. godine, Anex Ugovora o zakupu od 29.03.2017. godine, Ugovor o zakupu od 24.04.2017. godine i Anex od 29.03.2017. godine, kojima su mašine, koje su vlasništvo tužioca, date tuženom u zakup. Članom 3. nabrojanih ugovora određena je mjesečna naknada za zakup mašina i opreme. Tuženi nije osporio da je tužilac vlasnik mašina za koje je navedeno da su predmet zakupa i ne spori da mu je tužilac, kao zakupodavac predao na korištenje predmet zakupa i time ispunio ugovorenu obavezu.

Nalazeći da tuženi ne ispunjava svoju obavezu iz ugovora o zakupu shodno odredbama člana 124. i 125. a u vezi člana 128. ZOO, pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da su ispunjeni uslovi za raskid ovih ugovora, te obavezali tuženog da tužiocu vrati predmete zakupa (član 132. stav 2. ZOO) i to onih za koje je utvrđeno da se nalaze u državini tuženog.

Na kraju poslovne 2019. godine stranke su usaglasile dug tuženog prema tužiocu, u iznosu od 2.243.070,57 EUR-a, što su stranke obostrano potpisale i ovjerile pečatima društva, a što je tužilac dokazao čitanjem Potvrde bilansa stanja sa 31.12.2019. godine i Otvorene stavke zaključno sa 31.12.2019. godine.

Nakon toga tužilac je tuženom dana 02.01.2020. godine dao na zajam iznos od 735.000,00 EUR o čemu je sačinjen Ugovor o zajmu, u kome je konstatovano da je na dan 31.12.2019. godine dug tuženog prema tužiocu 2.243.070,57 EUR, određeno da će tužilac tuženom u 5 rata doznačiti zajam, definisani datumi doznake novčanih sredstava, kao i način doznake (na devizni račun zajmoprimca).

U toku 2020. godine tuženi je bio u konstantnom dugu i docnji, te su radi obezbeđenja duga i održavanja poslovnog odnosa, tužilac i tuženi zaključili Ugovor o zalogu dana 08.07.2020. godine. U tom ugovoru o zalogu stranke su konstatovale da je zaključen Ugovor o kupoprodaji dana 11.06.2019. godine i Ugovor o zajmu dana 02.01.2020. godine, da je dug tuženog dostigao visok nivo i da stranke u svrhu dobrih poslovnih odnosa zaključuju ugovor o zalozi. Članom 1. ugovora je navedeno da zalagodavac zalaže pokretnu imovinu u korist zalogoprimca na ime osiguranja potraživanja po osnovu pomenutih ugovora, ali i svih drugih potraživanja zalogoprimca. Članom 2. Ugovora je predviđeno da se zalog upisuje u Registar zaloga kod nadležnog ministarstva u skladu sa Okvirnim zakonom o zalozima. Prema Potvrdi registracije Registracija A-... od 13.07.2020. godine, Ugovor o zalogu je upisan kod nadležnog registra.

Tužilac je dana 10.10.2020. godine, pozivajući se na odredbe člana 33. Okvirnog zakona o zalozima podnio tuženom prijedlog da se radi namirenja dospjelih neizmirenih obaveza iz ugovora o zajmu od 735.000,00 Eura i obaveza po ugovoru o kupoprodaji u iznosu od 1.327.720,00 Eura (ukupno 2.062.720,00 Eura), u svrhu djelimičnog namirenja u visini shodno procjeni vrijednosti založenih stvari, zadrži pokretnu imovinu iz Priloga Ugovoru o zalozi na način da na istoj zasnuje pravo vlasništva, pri čemu bi se iznos od 735.000,00 Eura iz ugovora o zajmu smatrao da je vraćen, a preostali iznos od 190.288,57 Eura bi bio zaračunat na dospjele obaveze tuženog iz ugovora o kupoprodaji robe, te bi se tako obaveze tuženog prema tužiocu smanjile na iznos od 1.137.431,43 Eura.

Tuženi je dana 16.10.2020. godine dao pismenu Saglasnost na pomenuti prijedlog tužioca da se temeljem odredbe člana 33. Zakona o zalozima namiri potraživanje zadržavanjem stvari, te je slijedom navedenog dug tuženog djelimično izmiren i rasknjižen u poslovnim knjigama tužioca (i poslan IOS tuženom na izjašnjenje i ovjeru).

Na takav način, prihvatanjem prijedloga tužioca, tj davanjem Saglasnosti na isti, po ocjeni ovog suda, između parničnih stranaka zasnovan je obligacionono pravni odnos - ugovor kojim je tužilac stekao osnov da od tuženog traži predaju u posjed mašina, opreme i alata, jer se tuženi saglasio sa zadržavanjem predmeta zaloga tako da te stvari pripadnu tužiocu. Zbog toga pravilno zaključuje prvostepeni sud da, čak i da Ugovor o zalogu nije bio zaključen, pravo je ugovornih strana da postignu sporazum o načinu izmirenja obaveza, pa ukoliko je zajimodavac saglasan nije protivno zakonu da zajmoprimac vrati zajam predajom pokretnih stvari umjesto povrata novčanog iznosa. Pri tome tuženi nije dokazao da je na mašinama navedenim u Prilogu br. 1 bilo upisano drugo založno pravo u registru zaloga niti da bilo koje drugo fizičko ili pravo lice ima pravo prvenstva namirenja na istim, pa prigovor tuženog da se radi o postupanju protivnom zakonu nije osnovan.

Koje su individualno određene stvari u posjedu tuženog utvrđeno je identifikacijom od strane vještaka R.B., što su imali u vidu nižestepeni sudovi odlučujući o zahtjevu za predaju u posjed. Identifikacija mašina, opreme i alata, izvršena je u ovoj parnici u postupku odlučivanja o

mjeri obezbjeđenja, u kome je sudski vještak R.B. sačinio Tehničko vještačenje i dao obrazloženje nalaza, pa nije od značaja što je u presudama nižestepeni sudova navedeno da je u ovom postupku saslušan kao svjedok, slijedom čega su neosnovani prigovori revidenta o povredama odredaba člana 150, člana 152. i člana 154. ZPP.

Tuženi ne spori da je u vrijeme zaključenja Ugovora o zajmu, Ugovora o zalogu i izdavanja Saglasnosti na prijedlog za zadržavanje predmeta zaloga od 16.10.2020. godine, K. M. u registru bila upisana kao prokurista, što potvrđuju Rješanje o registraciji br. .. od 16.05.2019. godine, Aktuelni izvod iz sudskog registra br. ... od 02.11.2020. godine i Rješenje o registraciji br. ... od 03.06.2019. godine, u kojima je M.K. upisana kao prokurista sa ovlaštenjima u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima. U sudski registar pored navedenog lica, ovlašteni za zastupanje tuženog upisani su i direktor A.B. i zamjenik direktora S.S. sa ograničenjem ovlaštenja da mogu zastupati društvo i zaključivati pravne poslove samo uz saglasnost ili supotpis prokuriste.

Prokura je punomoćje čija je sadržina određena Zakonom o privrednim društvima, prema kome se ovlaštenja iz prokure ne mogu ograničiti, niti se prokura može dati na određeno vrijeme, niti se može vezati za određene uslove (član 26.). Jedino ograničenje prokure je da ne sadrži ovlaštenje za zaključenje poslova koji se odnose na otuđenje i opterećenje nepokretnosti. Međutim, i tada ograničenje ovlaštenja prokuriste nema dejstvo prema trećim licima. Riječ je o najširjem punomoćju, pa se davanje i prestanak prokure upisuje u sudski registar (član 30. navedenog Zakona).

Zbog toga se tuženi ne može sa uspjehom pozivati na nedostatak ovlaštenja prokuriste, a tako ni na ništavnost radnji prokuriste, niti bi se (sve i da su postojala ograničenja prokuriste, a nisu u konkretnom slučaju) takav prigovor mogao isticati prema savjesnom ugovaraču, u konkretnom slučaju tužiocu.

Neosnovano revident prigovara da nižestepeni sudovi nisu valjano obrazložili način isplate zajma i način knjiženja istog, jer je zaključak nižestepeni sudova da je tužilac ispunio obavezu iz Ugovora o zajmu, tako što je tuženom u cjelosti isplatio ugovoreni iznos zajma u ratama, utemeljen na izvedenim dokazima: Izvodima br. ...1, ...10, ...5, ...33, ...72 i nalazu vještaka ekonomske struke koji se izjasnio da je navedene uplate tužilac knjigovodstveno evidentirao na kontu datih zajmova tako da je u poslovnim knjigama tužioca dug tuženog prema tužiocu sa danom 31.08.2020. godine iznosio 1.618.558,51 EUR (3.165.625,29 KM) i po strukturi se odnosi na 735.000,00 EUR (1.437.535,05 KM) po osnovu datog zajma, po osnovu fakturisane robe 252.727,14 EUR (494.291,32 KM), koji je korigovan potraživanjem tužioca od tuženog za iznos od 1.136.285,65 EUR (2.222.381,56 KM), dok je prema poslovnim knjigama tuženog, dug tuženog prema tužiocu iznosio 1.618.563,23 EUR (3.165.634,52 KM), da se po strukturi ovaj dug odnosi na primljeni zajam 1.437.535,05 KM, po osnovu fakturisane robe 3.165.630,72 KM koji se koriguje potraživanjem od kupca/tužioca za 1.437.535,05 KM, da između knjigovodstvenog evidentiranja duga tuženog prema tužiocu postoji neznatno odstupanje od 4,72 EUR (9,23 KM), da je nakon dobijanja Saglasnosti za zadržavanje predmeta zaloga tužilac u svojim poslovnim knjigama umanjio dug tuženog po osnovu Ugovora o zajmu za iznos od 735.000,00 EUR i dio duga nastao po osnovu Ugovora o kupoprodaji robe od 11.06.2019. godine za iznos od 190.288,57 EUR. Slijedom navedenog dug tuženog je djelimično izmiren i rasknjižen u poslovnim knjigama tužioca, te je poslan IOS tuženom na izjašnjenje i ovjeru. Pomenuti dug iznosi 2.577,732,95 KM što je tužilac dokazao.

Bez značaja za drugačije presuđenje su prigovori tuženog o načinu knjiženja u njegovom knjigovodstvu iznosa zajma o čemu se izjašnjavao i svjedok T.G., čiji iskaz je prvostepeni sud pravilno ocijenio.

Nisu osnovani ni navodi revidenta u pogledu prigovora litispendencije o kome su se izjasnili nižestepeni sudovi, a koje razloge prihvata i ovaj sud.

Tuženi je u drugoj parnici podnio tužbu dana 03.12.2020. godine protiv tužioca, radi poništenja/ništavosti Ugovora o zalogu od 08.07.2020. godine, dok je predmet spora u ovom postupku zahtjev tužioca za predaju u posjed pokretnih stvari, pa u konkretnom slučaju ne postoji objektivni identitet parnica, jer nije isti predmet spora.

Takođe, pravilno je odbijen prijedlog tuženog da se ovaj postupak prekine do odluke po tužbenom zahtjevu u tom drugom predmetu, jer odluka o valjanosti ugovora o zalogu iz te druge parnice nije prethodno pitanje u ovoj parnici u kojoj se zahtjevom traži predaja u posjed mašina, opreme i alata, koji se zasniva na Saglasnosti tuženog od 16.10.2020. godine.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju je odbijen na osnovu odredbe člana 397. stav 1. ZPP, u vezi sa članom 387. stav 1. istog zakona, obzirom da ovi troškovi nisu bili nužni za vođenje parnice, niti od značaja za zaštitu prava tužioca u postupku po ovom pravnom lijeku, a niti opredjeljeno navedeni u odgovoru na reviziju.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić